29.5.2026

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 58/2026 vp

Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta (yksityiset digipostipalvelut)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Postilta kuulemista sekä kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta (yksityiset digipostipalvelut). Posti Group Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleiset huomiot

Posti pitää myönteisenä, että hallituksen esityksessä on tunnistettu mahdollisuus hyödyntää myös yksityisiä digipostipalveluja viranomaisten sähköisessä tiedonantomenettelyssä. Tämä on tärkeä askel kohti monikanavaista ja kansalaislähtöisesti toimivaa digitaalista viestintäympäristöä. Posti on aloittanut digitaaliset postilaatikkopalvelut jo yli 20 vuotta sitten, ja OmaPosti-palvelumme on Suomen johtava yksityinen digitaalinen postilaatikko 2,7 miljoonalla rekisteröityneellä käyttäjällä. OmaPostia käyttävät viestien lähetykseen niin yksityiset yritykset kuin julkiset toimijat.

Esitetty sääntely kytkeytyy tiiviisti 14.4.2026 voimaan tulleeseen lainsäädäntöön sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuudesta viranomaistoiminnassa (mm. lait 210/2026 ja 211/2026), sekä sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta Verohallinnossa koskevaan lainsäädäntöön (mm. 229/2026). Myös syksyllä 2025 hyväksytty Kela-lain uudistus lisää Kelan lähettämien tiedoksiantojen digitalisoitumista. Lakihankkeiden yhteisvaikutuksena osa väestöstä voi jatkossa vastaanottaa viranomaisilta laajasti sähköisiä tiedoksiantoja useisiin eri asiointi- ja viestintäkanaviin, mikä kansalaisten näkökulmasta sirpaloittaa tärkeän informaation vastaanottamista.

Posti korostaa, että kansalaisten näkökulmasta siirtyminen ensisijaisesti digitaaliseen viranomaisviestintään on merkittävä muutos, ja haasteena on, että tieto muutoksista ei tavoita kaikkia kansalaisia ajoissa ja ymmärrettävästi. Tämä voi vaarantaa yksilöiden perusoikeuksien toteutumisen, erityisesti niiden osalta, jotka eivät aktiivisesti käytä digitaalisia palveluja, jotka kuuluvat johonkin erityisryhmään tai joilla on rajalliset digitaidot. Uhkana

Posti Group Oyj
Mannerheiminaukio 1 A
PL 1
00011 POSTI
Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus 1531864-4
posti.fi

INTERNAL

on, että monivaiheinen eteneminen ja viestien hajautuminen useisiin eri palveluihin aiheuttaa kansalaisissa sekavuutta ja epätietoutta siitä, missä tärkeät viestit sijaitsevat.

Posti on systemaattisesti koko hallituskauden ajan korostanut tarvetta kehittää digitaalista viranomaisviestintää koskevaa sääntelyä yhtenä kokonaisuutena. Yhtenäinen sääntelykokonaisuus olisi mahdollistanut digitalisaation johdonmukaisen edistämisen sekä merkittävästi tehokkaamman ja läpinäkyvämmän vaikutusten arvioinnin niin kansalaisten, viranomaisten kuin yritysten näkökulmasta.

Mitä keskitetymmin viranomaisviestintä voidaan ohjata kansalaisten jo laajasti käyttämiin digipostilaatikoihin kuten OmaPostiin, sitä paremmin varmistetaan tiedon saavutettavuus ja yhdenvertainen palvelukokemus. Kyselytutkimukset osoittavat, että suurin osa suomalaisista toivoo, että useiden toimijoiden viestit olisi mahdollista vastaanottaa samaan sähköiseen postilaatikkoon. Nyt käsillä oleva lakiesitys edistää tätä tavoitetta ja tukee käyttäjälähtöisen, turvallisen ja selkeän digitaalisen asiointikokonaisuuden muodostumista.

Teknologiset ratkaisut

Posti katsoo, että valittu sääntelyratkaisu on monin osin tarpeettoman raskas ja yksityiskohtainen, esimerkiksi vaatimuksesta yksityisten digipostitoimijoiden viestirakenteiden mukauttamisesta vastaamaan Suomi.fi-viestit -palvelua.

Lainsäädännön tulisi ensisijaisesti keskittyä mahdollistamaan yksityisten markkinatoimijoiden mukaan tulo tietoturvallisella, luotettavalla ja kansalaisten perusoikeudet turvaavalla tavalla. Sen sijaan, että sääntelyllä pyrittäisiin harmonisoimaan palveluiden teknisiä toteutustapoja tai viestien rakenteita yksityiskohtaisella tasolla, tulisi keskiössä olla yhteen toimivuuden varmistaminen rajapintojen ja keskeisten tietoturva- ja tietosuojavaatimusten kautta.

Ehdotettu ratkaisu voi tarpeettomasti rajoittaa yksityisten palveluntarjoajien innovointia, hidastaa markkinoiden kehittymistä sekä lisätä kustannuksia ilman vastaavaa lisäarvoa kansalaisille. Lisäksi liian yksityiskohtainen tekninen sääntely saattaa johtaa tilanteeseen, jossa lainsäädäntö vanhenee nopeasti teknologian kehittyessä.

Posti korostaa, että sääntelyn tulisi olla teknologiariippumatonta ja mahdollistaa erilaisten palveluratkaisujen kehittäminen. Erityisesti ei ole tarkoituksenmukaista, että lainsäädäntö ulottuu yksityisten digipostipalveluiden toteutuksen yksityiskohtiin, kuten viestien rakenteisiin tai käyttöliittymiin liittyviin ratkaisuihin.

Mahdollisuus kompensaatioon ja kilpailuneutraliteetti

Valmistelutyön yhteydessä on arvioitu yksityisille digipostitoimijoille maksettavien kompensaatioiden mahdollisuutta vasten julkisen talouden liikkumavaraa ja kilpailuoikeudellisia vaikutuksia toimeenpanon peruslinjausten mukaisesti. Vaihtoehtoina maksumallille

ovat esitysluonnoksen mukaan olleet 1.1. luvussa kuvattujen yhteiskunnan uudistamisen ministerivaliokunnan asettamien peruslinjausten mukaisesti toiminnan maksuttomuus valtiontalouden näkökulmasta sekä toisaalta vuotuinen kiinteä budjetti, joka jaetaan mukaan liittyneiden toimijoiden kesken pohjautuen palveluun, josta käyttäjä ensimmäisen kerran kunkin viranomaisviestin avaa. Esitysluonnoksessa todetaan, että valtiovarainministeriö on vienyt marraskuussa 2025 Yhteiskunnan uudistamisen ministerityöryhmälle tiedoksi linjauksen, ettei viranomaisten tiedoksiantojen näyttämisestä yksityisille makseta valtiontukea.

Postin näkemyksen mukaan on juridisesti ja kilpailuneutraliteetin kannalta ongelmallista, että valtio linjaa yksipuolisesti, ettei viranomaisten sähköisten tiedoksiantojen näyttämisestä makseta lainkaan korvausta, vaikka tehtävä annetaan markkinaehtoisten toimijoiden hoidettavaksi sopimuspohjaisesti. Yleinen sopimusoikeudellinen lähtökohta on, että sopimuksella tilatusta palvelusta suoritetaan kohtuullinen korvaus. Kun valtio määrittää sekä palvelun sisällön että korvauksettoman ehdon, asetelma poikkeaa tavanomaisesta markkinaehtoisesta sopimisesta ja voi käytännössä siirtää julkisen tehtävän hoitamisesta aiheutuvia kustannuksia yksityisten kannettavaksi. Kilpailuneutraliteetin periaate edellyttää, että valtio ei omilla toimillaan vääristä kilpailua, aseta markkinatoimijoita eriarvoiseen asemaan tai ohjaa markkinaa tavalla, joka suosii jotakin toimijaa, myöskään valtiota itseään. Julkisen talouden nykyinen liikkumavara ei ole riittävä peruste ehdotetulle kompensaatiomallille.

Esitysluonnoksen perusteluissa korostetaan, että SGEI-tuki olisi hallinnollisesti raskasta eikä sen valmisteluun ole aikataulullisia edellytyksiä. Tämä ei kuitenkaan poista sitä periaatteellista ongelmaa, että yleensä jos valtio antaa yksityiselle tehtävän, joka kuuluu julkisen palvelun piiriin, tehtävästä maksetaan kohtuullinen korvaus, ja kompensaation puute voi itsessään muodostaa kilpailuoikeudellisen ongelman. Ei ole oikeudellisesti johdonmukaista perustella korvauksen puuttumista hallinnollisella vaivalla. Luonnoksessa ei ole myöskään avattu, millä perusteella on tehty arvio, että yksityisille toimijoille maksettavassa korvauksessa olisi kyse valtiontuesta. Tällainen linjaus vaatisi painavampia perusteita.

On totta, että digitaaliseen viranomaisviestintään osallistuminen on digipostitoimijoille vapaaehtoista. Käytännössä kuitenkin digipostipalveluiden toimivuus ja kansalaisille syntyvä käyttäjähyöty syntyy sekä yksityisten että julkisten toimijoiden tuomasta viestivirrasta. Jos julkisen sektorin viestien näyttäminen toteutetaan ilman korvausta, syntyy riski, että velvoitteista ja laadunvarmistuksesta aiheutuvat kustannukset kasaantuvat yksipuolisesti, mikä heikentää markkinoiden toimivuutta. Posti tunnistaa valtiontalouden niukan tilanteen ja pidämme tärkeänä, että mahdollinen kompensaatiomalli on julkisen talouden kannalta ennakoitava ja maltillinen. Ehdotamme siksi, että valtiontalouden reunaehdot huomioiden tarkastellaan kevennettyjä ja kilpailuneutraaleja vaihtoehtoja kompensaatiolle, kuten esimerkiksi:

- Matalan, kiinteän vuosikehyksen malli, jossa kokonaisbudjetti on ennalta rajattu ja jaetaan objektiivisen kriteerin perusteella (esim. ensimmäisen avauksen palvelu), jolloin julkisen talouden menot pysyvät hallinnassa tai
- Integraatiokorvaus kriittisistä velvoitteista, joka kohdennetaan nimenomaan oikeusvaikutteisen tiedoksiannon täyttämiseen liittyviin kehityskustannuksiin.

Pykäläkohtaiset huomiot:

8 f § Katseluohjelman tarjoaminen

Posti pitää tärkeänä, että katseluohjelman tarjoaminen ei rajoita yksityisten digipostipalveluiden kehitystyötä tai palvelumallien kehittymistä. Yksityisille digipostilaatikoille viranomaisten tiedoksiantojen välittäminen ja näyttäminen on vain yksi osa kokonaisuutta. Digipostipalvelut tarjoavat käyttäjilleen laajemman palveluvalikoiman - kuten laskujen maksua, dokumenttien säilytystä, asiointipolkuja eri organisaatioihin sekä muita lisäarvopalveluja - joiden kehittäminen edellyttää joustavia käyttöliittymäratkaisuja.

Sääntelyn tulee siten varmistaa, että katseluohjelman tekniset ja toiminnalliset vaatimukset keskittyvät nimenomaan viranomaistiedoksiantojen turvalliseen ja yhdenmukaiseen näyttämiseen, mutta eivät estä tai rajoita palveluntarjoajia kehittämästä kaupallisesti omia, eriytyviä ja innovatiivisia palvelukonseptejaan. Kansalaisilla voi olla halua myös esimerkiksi ladata viranomaisten yksityisiin digipostilaatikoihin lähettämiä viestejä, eikä tätä ole syytä sääntelyllä rajoittaa. Yhtenäinen katseluohjelmarajapinta ei saa muodostua de facto -käyttöliittymämalliksi, joka kaventaa palvelujen erottautumiskykyä tai hidastaa markkinoiden terveenä pysyvää kehitystä.

Postin näkemyksen mukaan katseluohjelmaratkaisun tulee täydentää, ei rajata tai yhdenmukaistaa, yksityisten digipostilaatikoiden tarjoamia toiminnallisuuksia. Tästä näkökulmasta on ongelmallista, että esitysluonnoksen perusteluissa korostetaan sitä, että palveluntarjoaja olisi vain henkilötietojen käsittelijän roolissa. Palveluntarjoajilla on nykyisin ja tyypillisesti jatkossakin asiakassuhde palvelun käyttäjiin ja sen perusteella ne ovat henkilötietojen suhteen rekisterinpitäjiä.

Esitysluonnoksen 8 f §:n mukaan palveluntuottaja avaa näkymän yksityisen digipostilaatikon katseluohjelmaan, jos käyttäjä on ilmoittanut sen käyttämäkseen katseluohjelmaksi. Toteamme, että käyttäjän pitäisi voida tehdä ilmoitus yksityisen palveluntarjoajan valitsemisesta myös suoraan haluamalleen palveluntarjoajalle.

8 i § Sopimus katseluohjelman tarjoamisesta

Ehdotetun säännöksen mukaan palveluntarjoajan ja palveluntuottajan välillä olisi solmittava sopimus katseluohjelman tarjoamisesta. Digi- ja väestötietovirasto voisi laatia vakioehdot, jotka olisivat julkisia ja samat kaikille toimijoille. Käytännössä ei siten olisi kysymys normaalista sopimusneuvottelusta. Valmistelun aikana on arvioitu mahdollisuutta säätää

palvelutuottajalle määräyksenantovaltuus palveluntarjoajalle asetettavista vaatimuksista. Luonnoksessa on päädytty ratkaisuun, että palvelutuottaja voisi sisällyttää vaatimukset sopimuksen ehtoihin. Valittu ratkaisu jättää Digi- ja väestötietovirastolle huomattavaa päätösvaltaa, jonka sisältöä ja rajoja ei ole täsmällisesti määritelty, vaan päinvastoin todetaan, että sopimusehdoissa voidaan asettaa muitakin kuin lakisääteisiä vaatimuksia.

Sopimuksen sisältöä koskevan 2 kohdan mukaan sopimuksessa sovittaisiin *palveluntarjoajan tarjoamalle* katseluohjelmalle asetetuista vaatimuksista. Tämän kohdan suhde 8 f §:ssä ehdotettuun perusperiaatteeseen, jonka mukaan *palveluntuottaja tarjoaa* katseluohjelman viestinvälityspalvelun käyttäjille, jää epäselväksi.

8 j § Yhteistyövelvoite

Palveluntarjoajien ja palvelutuottajan yhteistyö viestinvälityspalvelun tietoturvallisuuden, yhteen toimivuuden ja toiminnan varmistamiseksi on välttämätöntä. On kuitenkin tärkeää todeta, että palveluntarjoajat ovat samalla toimialalla toimivia keskenään kilpailevia yrityksiä. Posti korostaa, että yhteistyövelvoitteiden tulee olla tarkasti rajattuja, läpinäkyviä ja kilpailuneutraliteetin näkökulmasta perusteltuja.

Sääntelyn tulisi varmistaa, että kilpailijoiden välinen yhteistyö rajoittuu ainoastaan niihin teknisiin ja toiminnallisiin osa-alueisiin, jotka ovat välttämättömiä palvelun yhteen toimivuuden ja tietoturvan kannalta, eikä se edellytä liiketoiminnallisesti arkaluonteisten tietojen jakamista tai aiheuta kilpailun vääristymiä. Huolellisesti muotoillut ja läpinäkyvät yhteistyökäytännöt tukevat sekä käyttäjien palvelukokemusta että markkinoiden terveenä pysymistä.

8 l § Julkista hallintotehtävää hoitavan palveluntarjoajan valvonta

Postin näkökulmasta on tärkeää, että valvontavalta rajataan täsmällisesti niihin toimintoihin, jotka todella liittyvät tiedoksiantojen oikeusvaikutuksiin ja lainmukaiseen suorittamiseen. Valvonnan ei tule ulottua palveluntarjoajien normaaliin liiketoimintaan, eikä se saa johtaa tilanteisiin, joissa kilpailullisesti herkkiä tietoja tai teknisiä ratkaisuja kerätään tai jaetaan tarpeettomasti.

Posti korostaa, sekä palvelutuottaja että palveluntarjoajat toimivat samalla markkinalla keskenään kilpailevina toimijoina. Myös siksi valvontaa koskevien säännösten tulee olla tarkkarajaisia, kilpailuneutraaleja, ja rajoittua vain niihin tietoihin, jotka ovat välttämättömiä julkisen hallintotehtävän hoidon arvioimiseksi. Näin varmistetaan sekä tiedoksiantojärjestelmän luotettavuus että se, ettei valvontamekanismi aiheuta kilpailun vääristymiä tai liiallisia hallinnollisia kustannuksia.

Avoimen ja tasapuolisen kilpailun turvaamiseksi Posti pitää ongelmallisena, että yksityisiä digipostipalveluita valvova viranomainen on Digi- ja väestötietovirasto (DVV), joka itse toimii Suomi.fi-viestit-palveluntarjoajana sekä yksityisten digipostipalveluiden osalta palvelutuottajana. Lisäksi DVV määrittelee yksityisen toiminnan edellytyksistä laatimissaan

sopimusehdoissa. Valvontavastuun keskittäminen palveluntuottajalle itselleen voi synnyttää eturistiriitoja ja heikentää markkinatoimijoiden luottamusta viranomaisviestinnän digitalisaation tasapuoliseen kehittämiseen. Riippumaton valvonta on keskeistä, jotta markkinoiden toiminta säilyy läpinäkyvänä, kilpailuneutraalina ja kansalaisten sekä palveluntarjoajien luottamus järjestelmään vahvistuu. Tästä syystä Posti ehdottaa, että yksityisten digipostipalveluiden osalta valvova viranomainen olisi Traficom, jolla on jo keskeinen rooli sekä data- ja digitalouden että muiden viestinnän alan palveluiden viranomaisena.

Kunnioittavasti,

Posti Group Oyj puolesta

Anna Storm
Johtaja, vastuullisuus ja yhteiskuntasuhteet

Päivi Rokkanen
Chief Compliance Officer

[VIITE]

Otsikko Heading 1

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit.

Otsikko Heading 2

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit.

Otsikko Heading 2

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit.

29.5.2026

PAIKKA PÄIVÄYS

Allekirjoitus
Titteli
Puhelin
Sähköposti

Liite LIITE

Jakelu Jakeluluettelo

Tiedoksi HENKILÖ

Posti Group Oyj
Mannerheiminaukio 1 A
PL 1
00011 POSTI
Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus 1531864-4
posti.fi

INTERNAL